

Blijven, scheiden of de derde weg?

JOS WILLEMS

"Het wettelijk samenleven steekt het traditionele huwelijk naar de kroon." Dat las ik onlangs in de krant. En dan zijn alleen nog maar de geregistreerde samenlevingscontracten in de telling opgenomen. Met de samenwoners zonder contract erbij gerekend, zakt het huwelijk wellicht naar de tweede plaats als het om aantallen gaat. De gevolgen van deze evolutie zijn nauwelijks te overzien.

Wie wel huwt, doet dat om verschillende redenen, maar slechts een deel van de trouwlustigen gelooft nog dat dit huwelijk moeiteloos de stormen van het leven zal doorstaan. Meer en meer jongeren kijken met realistische blik om zich heen en schatten de kans op een levenslange relatie kleiner in dan een op twee. Maar ze hopen wel allemaal gelukkig te zullen zijn. Dat bij de meeste scheidingen ook kinderen betrokken zijn, wordt bij het begin van een relatie al te gemakkelijk 'vergeten'.

Het 'gelukkig' huwelijk

Wij groeiden nog op in een tijd dat het huwelijk niet speciaal voor de liefde bedoeld was, maar om kinderen voort te brengen. Het huwelijk was een product van de Victoriaanse tijd en van de burgerij die het moederinstinct had uitgevonden om de vrouw aan de haard te binden. Voor de man was veel toegelaten. De hypocrisie die welig tierde, werd door de vrouw meestal meegespeeld omdat zij door haar economische afhankelijkheid aan handen en voeten gebonden was. Velen waren niet echt gelukkig, maar ook niet ongelukkig, want er waren de kinderen. Die kinderen groeiden op in de veilige geborgenheid van het gezin. Daar vonden ze meer stabiliteit dan liefde. Problemen leken ver weg. Of ze zaten verborgen. Het huwelijk was een maatschappelijk vanzelfsprekend 'gebod', maar daaronder leefde de overtuiging: "Het huwelijk doodt de liefde."

Toen kwamen de anticonceptiepillen, de emancipatie van de vrouw en de grotere aanwezigheid van vrouwen op de arbeidsmarkt. De wereld zou nooit meer zijn zoals vroeger.

De scheidingstherapie

Elk zinnig mens juicht die evolutie toe. De gevolgen moet men erbijnemen. Een bijzonder positief gevolg is de opgang van de liefde. Nooit is er zoveel sprake geweest van liefde voor de kinderen als vandaag. Maar partners streefden ook nooit zo intens naar liefde tussen hen als nu. Men verkiest de liefde boven de (eeuwige) duur, wat de Franse filosoof Pascal Bruckner tot het omgekeerde besluit brengt: "De liefde doodt het huwelijk." De economische onafhankelijkheid van de vrouw speelt in die hele evolutie een essentiële rol. Het is geen toeval dat vanuit de meeste scheidingen door de vrouw worden ingeleid. Nu dreigt de slinger in de andere richting door te slaan. Onlangs hoorde ik een gerenommeerde scheidingsadvocaat zeggen dat er tegenwoordig veel te gemakkelijk gescheiden wordt: de scheiding als therapie voor het niet vinden van de liefde.

Jammer genoeg zijn er dan dikwijls ook al kinderen. Die zitten niet op de scheiding van hun ouders te wachten. Er zijn beslist fatsoenlijke manieren van scheiden waarbij het welzijn van de kinderen centraal staat. Scheidingen kunnen zonder enig nadeel voor de kinderen verlopen, of hen na verloop van tijd zelfs gelukkiger maken. Maar men kan er niet omheen dat scheidingen veel zaken ingewikkelder maken. De familie'toestanden' worden een doolhof, de wisselingen van woonst

een bron van verwarring, de afstand tussen de ouders een moeilijk te nemen hindernis. Om nog te zwijgen over problemen op school, niet nagekomen afspraken of gewoonweg pesterijen.

De derde weg

Naarmate het schuldgebep bij scheiding verdwijnt, de 'affairetolerantie' stijgt en meer partners niet meer gehuwd zijn (het samenlevingscontract voorziet nooit 'trouw'), moet het toch mogelijk zijn andere oplossingen te vinden dan scheiden of ongelukkig samen blijven.

Waarom op zo'n moment niet aan het huwelijk of samenzijn een andere inhoud geven in het belang van de kinderen. Samenblijven als ouders, scheiden als partners. Een omgekeerde latrelatie of 'living together apart'.

Dat zal niet voor iedereen haalbaar zijn en ook niet voor iedereen geschikt. Maar waarom zouden we dit niet opnemen in een ouderschapsbelofte (waar ik een vurige voorstander van ben): "Als we ooit aan scheiden denken, overwegen we eerst deze derde weg."

Dat dit geen utopie is, bewijst een studie van de Canadese schrijfster Cate Cochran, die tien koppels volgde voor wie het einde van hun huwelijk niet het einde van de familieband betekende. Zij woonden in elkaars nabijheid (in één huis, tweewoonst, aangrenzende appar-

tementen) zolang dat voor de kinderen belangrijk was. Tot ieders tevredenheid. Die 'aanpassingen' vergen kosten, maar die verdwijnen in het niets bij de kostprijs van een scheiding en van gescheiden leven. Die laatste kosten worden zwaar onderschat. Alleenstaande ouders flirten dikwijls met de armoedegrens.

De derde weg vraagt een open geest en een ernstige inspanning, maar een scheiding vraagt dat ook. Dat de kinderen op hun ouders kunnen blijven rekenen, dat er weinig verandert in hun leven en dat hun ouders geen ruzie (meer) maken, is voor hen hoofdzaak. De wijze waarop hun ouders hun (seksuele) relatie beleven is de minste van hun zorgen.

Daarbij kan men die keuze 'open' aan de kinderen uitleggen als hun leeftijd dat toelaat. Zij zullen het zeker waarderen dat hun ouders deze oplossing verkozen boven hun eigen belang. Misschien vragen ze dan wel op een dag: "Waarom scheiden jullie eigenlijk niet?"

■ Literatuur:

* Cate Cochran, *La famille après la séparation, Editions enfants, Quebec (2008)*

* Pamela Haag, *'Huwelijk 2.0', Mouria, Amsterdam (2011)*

Jos Willems is voorzitter van 'Een Nieuw Gezin', een vzw die ouders in een nieuw samengesteld gezin wil bijstaan met raai en daad in hun niet altijd gemakkelijke rol. Meer info op www.eennieuwgezin.be

Wat vindt u van zo'n 'derde weg' als partners uiteengaan en er kinderen zijn? Misschien heeft u zelf ervaring met een vorm van derde weg tussen scheiden en bijeenblijven en wil u uw ervaringen (mooie en moeilijke) delen met andere lezers. Reacties kunnen gestuurd worden naar secretariaatredactie@gezinsbond.be met vermelding 'derde weg'.

GEZINSKRANT DE BOND

Hoofdredacteur: An Candaele

Redacteurs: Chris Dutry,
Kristien Rombouts,
Geert Van Hecke,